

IMPRESSIES VOGELCURSUS 2025

In de eerste helft van 2025 was er weer een vogelcursus voor beginners (en iets gevorderden, want sommige deelnemers deden ook al in een vorig jaar mee).

Mariëtte van Koevorden en Chris Kramer schreven weer prachtige sfeerverslagen van de excursies die bij de cursus hoorden.

Excursie 1 - Middelwaard en Viaanse Bos, zaterdag 22 februari 2025

Teleurstellingen

"Het wordt een kort verslagje", concluderen we, na afloop, op de parkeerplaats Middelwaard bij het Viaanse Bos. "Je kunt ook schrijven over de vogels die we níet gezien hebben", grapt er één. Tja, vogelen is soms ook gewoon dealen met teleurstellingen en verwachtingen bijstellen. Dat het vandaag regent bijvoorbeeld. Daardoor laten minder vogels zich zien. In tegenstelling tot gisteren, een zonovergoten lentedag. Om maar te zwijgen van de waarnemingen gisteren, waaronder roerdomp en zeearend. Al is zwijgen over vogels een haast onmogelijke opgave. De teleurstelling dat we geen ijsvogel zien, verbloemen we dan ook door onze mooiste ijsvogelwaarnemingen te delen. Dat de zeearend die een cursist had gefotografeerd een buizerd blijkt te zijn, moet ook even verwerkt worden. En dat de beloofde koffietafel bij het kasteel, bestaat uit je eigen thermoskan koffie, een nat bankje en een speelkasteel, was hopelijk geen al te grote tegenvaller voor de nieuwe cursisten. We lopen ook de spectaculaire massamigratie van de kraanvogels mis, die deze dagen ten oosten over ons land trekken, maar dat is een slechts een kwestie van op de verkeerde tijd op de verkeerde plek zijn. We staren naar de lege gaten in de kleiige, steile oeverwand in de Lek, maar het is nog te

vroeg voor de oeverwaluwen. Maar nee, ik ga níet schrijven over vogels die er niet zijn!

Ganzen

Altijd is er wel iets te zien als je de natuur intrekt. Zo ook vandaag! Op het strandje loopt een eenzame *scholekster*, Julia. Aan de overkant van de Lek loopt Romeo. Boven ons vliegen *Nijlganzen* over. Cursisten vertellen dat ze sinds de eerste theorie-cursus van afgelopen dinsdag nu eigenlijk pas weet hebben van zoveel sóórten ganzen. Voorheen werd bij menigeen elke gans voor grauwe gans versleten. Nu is een *grauwe gans* met een wit kolletje om de snavel ineens een *kolgans*. Een woordspeling, dat kolletje. Eigenlijk verwijst het woord kol naar zwart vanwege de zwarte banden op de buik. Maar nu maken we het weer nodeloos ingewikkeld. De ganzen worden vrij goed herkend, totdat twee ganzen op de recreatieplas voor verwarring zorgen. Ze lijken sprekend op elkaar, maar de één is beduidend kleiner dan de ander. Is het dan een *grote Canadese gans* samen met een brandgans? Maar nee, bij deze twee is alleen de hals zwart, de kleine heeft geen zwarte buik zoals de brandgans. De één is groot, de ander klein. "Net mensen", reageert Chris laconiek die het gemêleerde groepje vogelaars overziet. Toch maar even het vogelboekje erbij pakken. Aha... je hebt een *grote Canadese gans* en een *kleine Canadese gans**). Het verschil zit 'm, heel verrassend, in de grootte.

Spitfire

We passeren een wilgenbosje. In de kruin houden de *winterkoning*, *koolmees*, *pimpelmees*, *vink* en *houtduif* zich op. Maar op de stam beweegt ook iets: een *boomkruiper*. Als hij stilzit, zie je van deze afstand niks, dan valt hij gewoon tegen de stam weg. Maar als hij naar boven kruipt, dan zie je een klein wit buikje zich verplaatsen. Een vlucht *kieviten* wordt waargenomen. Je ziet het aan hun zwart-witte, afgeronde vleugels en de manier van vliegen: korte bochten maken en snel van hoogte wisselen, net een Spitfire. Een *kokmeeuw* met z'n donkere 'cockpit' vliegt even later in z'n eentje over. *Spreeuwen* zijn weer met meer, *aalscholvers* met weinigen.

Uitpluizen

Aan het einde van de recreatieplas gekomen, kijken we uit over een maanlandschap. Het grasland is vergeven van de molshopen. Echt honderden! In de verte zit een *buizerd* op een paaltje en bekijkt het landschap als ware het een tafel gedekt met honderden etensborden. Af en toe verschijnt er op één van de bordjes een stukje vlees, als een mol zijn snuitje naar buiten steekt om een luchtje te scheppen. Het is vaak zijn laatste ademtocht na een lange gang door ondergrondse krochten en een welkome aanvulling op het menu van de buizerd, een echte carnivoor. Hij is niet de enige vleeseter in dit gebied. Tussen die zwarte hopen ontwaren we merkwaardige witte pluizige vormen met een puntje eraan. Uitwerpselen? Van welk dier? Met een kenner loop ik terug naar de plaats waar we ze gezien hebben, dat klinkt makkelijker dan het is. Je hebt totaal geen ijkpunt tussen al die molshopen. Uiteindelijk vinden we ze toch en Piet weet ze te determineren. Het gaat om de uitwerpselen van een vos. Zijn maaltje heeft bestaan uit haas of konijn, vandaar het wollige pluiz. Of muis. De dode muis die we even later aantreffen is ook best wit en pluizig vormgegeven. "In de zomer zien uitwerpselen van de vos er vaak heel anders uit", vertelt Piet, "donkerder en vol pitjes van de bramen." Chris concludeert dat hij liever uilenballen uitpluist.

Vogeltelling

Hoewel hier in de uiterwaarden ontzettend veel *fazanten* voorkomen, laten vandaag slechts enkele zich zien. We lopen aan de andere kant langs de plas terug, opgewacht door een paar fraaie Schotse Hooglanders die ons echter totaal niet interessant vinden. Gelukkig hebben wij de keuze hen bovenlangs of onderlangs te passeren. In een slootje zien

we *krakeenden*, erachter op het grasland een flinke groep *brandganzen*. "Honderdvijftig", hoor ik zeggen. Bij nadere inspectie blijkt een beproefd rekenmodel toegepast. Je kijkt tussen duim en wijsvinger en telt het aantal vogels dat daartussen past. Je verplaatst je hand een paar keer opzij, totdat je de hele groep in beeld hebt gehad. Dus 30 ganzen tussen duim en wijsvinger en dat vijf keer, dan kom je uit op 150. Zo doen vogeltellers dat dus!

Waterkip

Een groep *meerkoeten* zwemt in de plas. Voor de zeearend zou het hier tafeltje-dek-je zijn met zoveel ganzen en meerkoeten! Een op de meerkoet gelijkend, overvliegend *waterhoentje* wordt door een cursist per ongeluk als 'waterkip' aangemerkt. "O nee", corrigeert hij zichzelf: "die ligt in de supermarkt". Na een modderbad bij het hekje, klimmen we op de dijk naast het Viaanse Bos en zien we eindelijk wat meer kleur: het felgroen van de *halsbandparkieten*. Iemand uit de groep heeft gehoord dat hun aantal, na jaren van toename, is gestabiliseerd. Goed nieuws, want deze ontsnapte volievogels zijn niet bepaald geliefd. De *sperwer* die overvliegt, kan op meer sympathie rekenen. Alhoewel, meerderen van ons hebben hem op bezoek gehad in de tuin en dan kan hij een ware slachting aanrichten, waardoor het daarna soms even stil is met de tuinvogels. Een *zwarte kraai* houdt zich op dat moment allesbehalve stil.

Sociaal

Bij het gedroomde 'kasteel' aangekomen zien we een *ekster* met takjes in de snavel naar een nest hoog in de boom vliegen. In de naastgelegen bomen die volhangen met elzenpropfen kwetteren mezen: *kool-*, *pimpel-* en *staartmezen*. Het zijn sociale vogels. Ze voeden zich met de zaden uit de elzenpropjes, zoeken beschutting tegen de regen en hebben het vooral heel gezellig met elkaar. Wij, vogelaars, hebben dat laatste ook. Als er lopend langs het Viaanse Bos naar de parkeerplaats niet veel meer valt waar te nemen, vertellen we elkaar gewoon sterke verhalen. Vogelaarslatijn zeg maar.

Nou, het valt toch best mee met de vogels die er wél waren? Hoe dan ook, we zijn lekker opgefriest deze zaterdagmorgen. En onze kennis ook!

Mariëtte van Koevorden

*) Naschrift van Chris: Ik heb nog even gezocht naar het voorkomen van de *kleine Canadese gans* in ons land. Enkele honderden, vooral in Noord-Holland. In Amerika heb je nog meer variaties, die soms naar Europa komen.

Grutto's. Foto: Hille de Bruin.

Excursie 2 - Everdinger- en Goilberdingerwaard- den, zaterdag 8 maart 2025

Everdingerwaard

Voorafgaand aan de excursie in de Goilberdingerwaard gaat een groepje van zo'n 15 vroege vogels vogelen in de Everdingerwaard en ziet daar de zon opkomen. Ik moet het doen met getuigenverslagen. Onze nationale vogel, de *grutto*, heeft voor de grootste verrassing gezorgd. Voor de beginners omdat dit de eerste ontmoeting is in het echt, voor de meer ervaren cursisten vanwege de enorme hoeveelheid grutto's bij elkaar. Ze verzamelen zich hier om op te vetten na de trek en vliegen dan in paartjes naar de weidegebieden. Andere weidevogels die gezien of gehoord werden, zijn *kieviten* en *tureluurs*. De *Cetti's zanger* die zich meestal vooral laat horen, heeft zich ook goed laten zien, evenals de rietgors op een paar meter afstand op het pad. In de vroege ochtendmist zorgde een groepje reeën voor een reeëfiek tafereel. Een enkeling heeft een *moeflon* gezien. Een wát?! Verschillende bronnen bevestigen de waarneming. Dit harige schaap met gekrulde horens komt van oorsprong van de eilanden Corsica en Sardinië. Al honderd jaar weten ze zich ook op De Hoge Veluwe te handhaven, hoewel, de laatste jaren ternauwernood vanwege wolvenvraat. Nu bevinden ze zich daar achter hoog schrikdraad, terwijl de moeflons hier, eigendom van een hobbyboer, niet binnen de hekken te houden waren en hun weg zochten naar de uiterwaarden van Everdingen. Het is duidelijk: mens en dier voelen zich hier thuis!

Tussenstop

In het midden van de twee excursie-locaties ligt Fort Everdingen. Die nacht niet alleen de verblijfplaats van vleermuizen, maar ook van mijn man, kleinzoon en mij. Vanwege de excursie én het mooie weer én het uitproberen van ons oude Franse camperbusje. Met open raam geslapen, ondanks de koude nacht, want op zo'n unieke locatie wil je natuurlijk wel wakker wor-

den met vogelgeluiden. De *zanglijster* is er al vroeg bij. Ik ook. Als ik naar buiten ga in pyjamabroek met verrekijker word ik uitgelachen door de *groene specht*. Aan de overkant van de fortgracht ontwaar ik een *gaai*. En tegen half negen mijn buurtjes, cursisten die ook besmet zijn met het vogelvirus. Ze rijden (!) op het klompenpad, navigatiefoutje van mij. Eén van hen draagt daadwerkelijk het naar dit schoeisel vernoemde pad. Na een kopje koffie, rijden we toch maar via het asfalt naar de parkeerplaats bij Caatje aan de Lek.

Goilberdingerwaard

De telescopen staan al opgesteld. Aan de overkant van het water zit een *ijsvogel*. Opgetogen speuren we naar iets blauws, maar hoe we ook zoeken, geen ijsvogel. Wat blijkt, zit ie met z'n buikje naar ons toe. Het oranjebruin valt helemaal weg tegen de struiken waar hij inzit. De zon is nu ook heel even weg, dus er valt geen licht op. We lopen gezamenlijk naar de overkant van dit plasje en een enkeling ziet 'm vliegen. De zon is er weer en de temperatuur loopt snel op naar ongekende hoogte voor de tijd van het jaar. Dit belooft wat!

Vier *hazen* rennen uitgelaten achter elkaar aan. De bokswedstrijd valt buiten ons blikveld. De *grote zaagbek* stijgt met z'n aparte manier van vliegen op. Opvallend in de vlucht zijn de witte vlekken, wordt ons verteld. En, dat de middelste zaagbek vooral bij zee voorkomt. Op de paaltjes aan de overkant van de Lek klitten de *kieviten* samen. Er zwemt en duikt van alles, zowel links op de waterplas als rechts op de rivier: *kuifeend*, *slobeend*, *bergeend*, *wilde eend*, *smient*, *wintertaling* en de bekende *gansensoorten*. Een koppel *knobbelswanen* maakt een sierlijke landing terwijl de *kleine zilverreiger* vanaf de waterkant toekijkt. Op de Lek voeren twee *futen* een prachtige balts uit. Vlak bij een krib houdt een *dodaars* ons flink bezig. Als iemand wijst, duikt hij meteen weer onder en is het maar de vraag waar hij weer opduikt. Stel daar je telescoop maar eens op in! Kan de *dodaars* hinniken? De vraag komt van een paarden'meisje'. Ik hinnik van het lachen, maar het blijkt serieus zo te zijn. Het mannetje hinnikt als onderdeel van het baltsgedrag.

In de struiken langs het pad valt met name de *heggemus* op. Een einzelgänger en geen

familie van de mus! Maar zingen dat hij kan, vaak in het bovenste topje. Dan draagt het geluid ver. Andere zangers die we horen zijn de *tijftjaf*, die is vroeg terug dit jaar, de *merel*, *rietgors* en *Cetti's zanger*. Op de fundering van de kazemat midden in het water scharen *scholeksters* en zit een *aalscholver* met de vleugels gespreid. Daarnaast zwemmen dicht bij elkaar: *slobeend*, *tafeleend*, *fuut én... brilduiker*. Een plaatje! Ook mooi in één beeld: *bergeend* en *scholekster*. Ware kunst! Net als twee witte *lepelaars* tegen de blauwe lucht. Aan de oever zien we volop beversporren. Het gaat (te) goed met de *bever*. Maar ja, hij heeft hier dan ook geen natuurlijke vijanden. Hooguit de mens en dan vooral z'n vervoermiddel. Aan de overkant van het water zien we een groep van zeven *wulpen* foerageren, achter de *brilduiker*. Grappig om te zien, met het brilletje op z'n neus ofwel witte vlek op de snavel. Misschien niet zo spectaculair als de *brileider* die al enige tijd bij Texel wordt gezien, maar toch leuk! Wat betreft de wulpen, tijdens de lezing over de Wetlands Flyway is verteld dat de uiterwaarden hier één van de beste overnachtingsplekken voor wulpen in ons land zijn! Terwijl we al even aan de oever staan, vliegt ineens een *roerdomp* weg, een paar meter bij ons vandaan. Het verrassingseffect is zo groot dat de ontdekker pardoes vergeet een foto te maken. Maar als ik de contouren van ons camperbusje ontdek op het fort en me afvraag wie er met mijn man staat te praten, komt de paparazzo meteen in actie.

Bij de sluisinlaat zien we één *staartmees*, vreemd. Gelukkig spotten we even later een tweede. Ha, eindelijk de eerste roofvogel: een *buizerd*. Als hij iets lager overkomt wordt het een *jonge havik* en bij nabestudering van de foto's blijkt het toch een *sperwer*. Bij twijfel is het boekje *'Vogeldeterminatie – ontdek de verschillen tussen vergelijkbare soorten vogels'* een uitkomst.

Op en rond het bankje naast de sluisinlaat gaan de rugzakjes open: koffie! Dan splitst de groep in drieën. Het groepje dat het pad naar het fort neemt, hoopt de *goudvink* te spotten, die zojuist door een andere vogelaar is gezien. We zien de *'gewone'* vink en de *roodborst*. Gecombineerd maakt dat ook een *goudvink*, toch?

Mariëtte van Koevorden

'Reeëfiek' tafereel in de Everdinger Waarden. Foto: Margriet Hakkesteeft.

Laatste uurtje

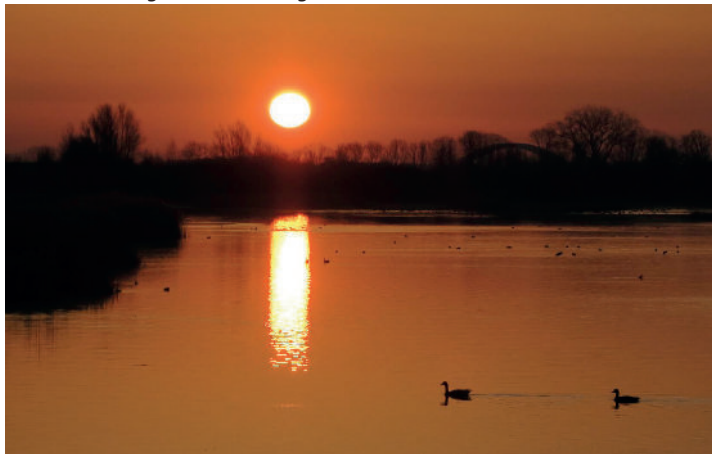
Om half twaalf werd de groep ontbonden bij het Cetti's zangers-theater aan de Lek, achter fort Everdingen. De meeste deelnemers liepen via de Lekdijk terug naar 'Cattje aan de Lek'.

Zeven personen liepen nog wat verder in de uiterwaard richting Everdingen. We werden nog getraakteerd op een zingende en baltsende *graspieper*. Ook het mannetje *roodborsttapuit* liet zich bewonderen. Enkele honderden *grutto's* verbleven nog in de plas. De *buizerd* draaide rondjes op de opstijgende warme lucht. Daarna keerden we om. Ook wij liepen nog langs de fortgracht en probeerden de *goudvink* te horen/zien. Dat lukte niet helaas. Wel een zingende *roodborst*! En wij werden gespot door Mariëtte, die als tijdelijke bewoonster op het fort ons toezwaaide. Op de Goilberdingerdijk gingen we linksaf. Er zat nog een *torenvalk* in een boom binnendijks. Die vliegt meestal gauw weg, maar dit keer niet zonder een muisje te snacken.

U begrijpt: het was een schitterende ochtend aan de Lek. En de vroege voorexkursie werd gewaardeerd, niet in het minst door hen die wegens verplichtingen later op de ochtend anders niet gekomen waren. Dus: een volgende keer weer om 7 uur op pad??

Chris Kramer

Zonsopgang boven de Everdinger Waarden. Foto: Margriet Hakkesteeft.

Excursie 3 - Linge-oevers Kedichem en Heukelum, zaterdag 22 maart 2025

Kedichem, polder De Eng, Linge-uiteerwaard

In Kedichem parkeren we de auto en worden begroet door een zingende *merel*. We lopen de dijk op en worden meteen geconfronteerd met een droevig dierenlot: talloze platte padden. Eentje zit nog in 3D versuft op het wegdek en wordt geholpen met oversteken. De amfibieën migratie is dit jaar relatief vroeg begonnen.

Verderop gaan we naar beneden en zien langs het pad *staartmezen*, *kneutjes* en de *winterkoning*. Dat kleine vogeltje draagt een groot aantal dialectnamen: ik hoor Jan Teunissie en Klein Jantje voorbijkomen. Een ander kleintje, de *tijftjaf* zien en horen we vandaag bijna onafgebroken. Blikvanger in de vroege ochtendzon: een *groenling* luidkeels zingend vanuit een boomtop. Prachtig dat geelgroen oplichtende buikje en dat felgele streepje langs de vleugel! De groenling heeft een typische vinkensnavel en vrijwel alle vinkensoorten hebben een inkeping in staart, leren we. Iets verderop zit een *putter*. We horen de roep van de *groene specht* en *fazant* en waar komt toch de zang van de *Cetti's zanger* vandaan? Op de waterplas *kuif*-, *tafel*-, *krak*- en *wilde eend*. Overvliegende: *blauwe reiger* en *ooievaar*. Terug in het dorp doet de *heggenmus* ons uitgeleide.

Heukelum, Rondje Koornwaard langs de Linge

In Heukelum lopen we langs velden met voetballers én, daar kijken we toch liever naar: velden met vogels. De score: in de verte een *buizerd* nest en in het weiland *kieviten*, *scholeksters* en *fazanten*. In de hoge bomen naast de Appeldijk ontwaren we een *grote bonte specht* en *staartmeesjes*. We steken de dijk over. Het is nog rustig in het riet, zo niet boven de hoge bomen waarin raven broeden. We zien drie zwarte vogels boven de boomkruinen met elkaar bakkeleien: één *raaf* en twee *kraaien*. De raaf vliegt zelfs even ondersteboven.

Dan op een weiland naast een bosje twee *koperwieken*, en nog één en... nou ja, ineens zijn het er

tientallen. Ook mengen zich zeker tien *zanglijsters* en een groep *spreuwen* in dit bonte gezelschap. Er had ook zomaar een beflijster tussen kunnen zitten, maar helaas. De bessen beginnen op te raken, dus wordt er laag bij de grond gefoerageerd. We speuren nog naar kramsvogels, die trekken nog al eens samen op. Zeer binnenkort gaan ze weer naar Scandinavië. Iets verderop treffen we nog een groepje *smienten*, veel zijn ook al vertrokken, een *aalscholver* en buitelende *kieviten*.

Bij het bankje naast het sluisje twee *holenduiven*, iets gedrongener dan de *houtduif*. Het is nog te vroeg voor de zomertortel, die hier elk jaar wel een keer wordt waargenomen. Deze staat op de rode lijst, maar dat komt vooral doordat hij in Zuid-Europa op het menu staat. Niet langer vermeld naar onze zuiderburen, zijn de (Vlaamse) *gaaien*. We zien er maar liefst vijf bij elkaar in een boom. In de kleuren van de gaai bloeit al een enkele lila pinksterbloem en blauw ereprijs. Even verderop staan sommigen naar de paarden te kijken, denken we. Maar nee, het gaat om de *witte kwikstaart* die erbij loopt. En net voor we de dijk opklimmen zien we weer staartmeesjes maar deze keer, jawel, de *witkoppige staartmees*. Uitleg niet nodig.

Langs de Koornwaardse Plas lopen we terug. Naast diverse watervogels twee *kleine mantelmeeuwen*. De grote mantelmeeuw komt blijkbaar alleen bij zee voor. De oversteek met het pontje gaat gelukkig goed, al vergt het wel wat geduld met een grote groep. Als laatste groepje staan we heel even met de rug naar het pontje toe, behalve één. Net als we het over de *ijsvogel* hebben, ziet hij 'm vliegen. Jaja, hoe toevallig! We wantrouwen de waarneming, of doen alsof, maar nemen het uiteindelijk toch voor waar aan. Op de plek waar de ijsvogels altijd voorkomen, zijn ze vandaag niet te zien. Die was immers uitgevlogen naar het pontje. Na de overtocht wordt nog een *sperwer man* gezien en later een *sperwer vrouw*. Tussendoor staan we met een klein groepje te luisteren naar een bepaald roepje, maar zelfs Merlin biedt geen uitkomst. Chris houdt het op een koolmees met een leuke band. Op hetzelfde moment roepen enkele overvliegende *kramsvogels* om aandacht. In het 'bos' horen we van alles door elkaar zingen: *zanglijster*, *pimpelmees*, *koolmees* en *tijftjaf*. Wat een concert!

Na 5 ½ uur (!) vogelen gaan de echte diehards nog even bij de broedende *zeearend* in Gellicum kijken. Vanaf twee plekken is deze goed te zien, al staat de zon soms hinderlijk op de achtergrond. Ook bij de Lek en Zouweboezem worden tegenwoordig zeearenden waargenomen, dus we gaan ze vast vaker zien!

Mariëtte van Koevorden

Excursie 4 - Asperen, Acquoy en Lappenheide, zaterdag 5 april 2025

Voorexkursie Rondje Asperen

In alle vroegte loopt een klein groepje vogelaars vanaf de Voorstraat in Asperen langs de vestingwal naar het industrieterrein. In het gietijzeren raampje van de oude molenstomp koestert een drielal *duiven* zich in de eerste zonnestralen. We doorkruisen het industrieterrein, hopen op een zwarte roodstaart. Helaas, het blijft bij een *Turkse tortel*, *merel*, *kauw* en *tijftjaf*. Achter het terrein ligt een bijzonder stukje natuur, onbekend bij de meesten van ons. Lange tijd staan we stil op het pad met aan weerszijden bomen en struweel, er gebeurt dan ook veel. We horen twee *grote bonte spechten* communiceren, zien een *fazant*, *zwarte kraai*, *staartmees*, *winterkoning*, *Cetti's zanger*. Een goed waarneembare *zwartkop* heeft veel noten op zijn zang. Steeds weer vliegt een kbv-tje over het pad die het lied 'van links, naar rechts' op de oortjes heeft staan. *Tijftjaf*? *Fitis*? We zwaaien met de verrekijker van links naar rechts, maar hij is ons steeds te snel af. Om ons het riedeltje van de *fitis* in herinnering te brengen, neuriet Chris van hoog naar laag: 't Is mooi weer vandaag en morgen regent het'. Nog een *roodborstje* en dan staan we in het open

veld. Hier groeien orchideeën... als de tijd rijp is en er ooit nog regen valt. Twee hazen zetten de achtervolging in. We lopen een dijkje op, een verhard pad. In een boom tegen de blauwe lucht een *duif*. Gewoon 'duif' mogen we dus niet zeggen van Chris. Wereldwijd heb je een paar honderd soorten duiven, in Nederland kennen we er slechts vier: houtduif, holenduif, stadsduif en Turkse Tortel. Vijf, als je de zeldzame zomertortel meetelt. We luisteren naar het lage koeren van de *holenduif*. We herkennen hem ook omdat hij gedrongener is dan de houtduif en een groenglanzende halsvlek heeft in plaats van een witte. De stadsduif lijkt weer sprekend op zijn wilde voorvader de holenduif, maar deze nazaat geeft de voorkeur aan de stad. Met een bocht lopen we om het ijsvogelplasje. De aangrenzende bewoners zien hier elke dag ijsvogels. Zij wel! Onderaan de trap hebben we prachtig zicht op de kerktoeren van Asperen achter een wolk geel raapzaad. En dan ineens lopen we zo vanuit de natuur het stadscentrum binnen.

Deelnemers aan excursie 4. Foto: Rob Hakkesteegt. Overige foto's: Mariëtte van Koevorden.

Chris komt een collega-vogelaar tegen met een wel heel bijzondere waarneming: ergens in de streek, de precieze locatie mag niet bekendgemaakt worden, is een buidelmees met pluiz in de snavel gezien! Hoopvol nieuws!

Excursie: rondje vanaf Fort Asperen, Langendijk, Acquoy, Lappenheide, langs Meerdijk terug

"We zijn met 22, we kunnen ook gaan voetballen", stelt Chris voor. Weinig respons. Te-piet: *scholeksters* boven ons. Vanaf de Langendijk zien we *merels*, *houtduif*, *fuut op het nest*, *grouwe*, *Canadese en brandgans*. Af en toe een *groene specht*. En een nieuw ontdekte soort: de *boomgans*. Of toch een *Nijlgans* hoog in de boom? Iets verder langs het dijkje zien we een enorme beverburcht. Boven ons *boerenwaluwen*, ze zijn er weer! Een *sperwer* draait rondjes boven ons. Dan opwindend: een zeearend! Er worden foto's gemaakt, maar dan slaat de twijfel toe. Toch een bruine kiekendief? Zeker geen buizerd. 'Gidsen spreken elkaar nooit tegen', klinkt het. Mini-zeearend is het compromis. Foto wordt toch nog even geüpload, even wachten, en dan heeft ObsIdentify het verlossende woord: grijze zeehond! Langs het dijkje in het veld zien we enkele *kieviten* en *tureluurs*, *witte kwikstaart*, een stelletje *scholeksters* en *krakeenden*. Aan de andere kant, achter de boomgaard zit op z'n kast de *torenvalk*. Gaat nog een paar keer verzitten op een paaltje, maar laat zich goed door de lens bekijken.

Bij de bebouwing *huismussen*, *merels*, *eksters* en *vinken* en een uilenkast waaruit net een *steenuiltje* wegvliegt. Het geluk is weer aan enkelen voorbehouden.

Bij de scheve toren van Acquoy, waar mevrouw Pisa ligt begraven, houden we een koffiestop. De genen die iets verder lopen, om de kerk heen, treffen een bankje én een paartje *rietgors*. Onderweg naar de Lappenheide 3 *gaaien*.

Bij de waterplas is het een drukte van belang: *wilde*, *kuif*-, *krak*-, *tafel*- en *bergeenden*. Een *slobeend*, *meerkoeiten*, *aalscholvers*. Maar ook *kluten*, met hun prachtig zwart-wit design en vrolijk opwippende snavels. Gelukkig zijn de weidevogels hier ook vertegenwoordigd: *grutto's*, *kieviten* en *tureluurs*. Eén van elk op een rijtje in de lens is een uitzonderlijk mooi plaatje! Dolenthousiast worden we van twee *kleine plevieren*, die vlak voor onze neus een vleermuisachtige rondvlucht boven het water maken. Op het kleine zandstrandje vlakbij rusten ze even uit. Of gaan ze broeden? Ze hebben slechts een kuiltje in het zand nodig. Piet denkt dat ze denken: "Laten we hier maar gaan broeden, er komen dan wel mensen en auto's voorbij, maar dan blijven onze echte vijanden misschien op afstand." Na een lange rustpauze waarin ze alles goed hebben kunnen overdenken, rennen ze achter elkaar aan op hun dunne pootjes, die je bijna niet ziet. Wat een show geven ze weg in ons blikveld. De camera's klikten dan ook onophoudelijk. De steltlopers

verderop zijn *witgatjes*. Of bosruiters, maar dat verschil is zo klein. Best fijn dat er onder de doorge-winterde vogelaars ook weleens twijfels bestaan! We steken de Meerdijk over, lopen onderlangs terug naar het fort. De oogst is mager: een *zilverreiger*. Bij het bruggetje net voor het fort zwemt een gans met 10 ganzenkuikens. O nee, gans mogen we ook niet zeggen: *grauwe gans*.

Mariëtte van Koevorden

Na-excursie

Na afloop van de excursie bij Acquoy gingen een viertal personen toch weer even kijken bij de zeearenden. Na de berichten dat er jongen zouden zijn, waren we heel benieuwd. Je moet natuurlijk geluk hebben... Aangekomen op de betreffende plek, zagen we meteen een zeearend op het nest zitten, heel alert kijkend. Weinig beweging, dit is het dus... Misschien hebben we geluk en komt de andere zeearend straks terug met prooi. Er gebeurde verder niets. Het geduld raakt dan snel op, de magen beginnen te knorren, we gaan maar naar huis.

Opeens rennen er twee donkergekleurde reebok-

ken door het veld in oostelijke richting. De voorste is op de vlucht voor de andere: weg jij uit mijn territorium! We volgen ze met de verrekijkers, de achterste geeft de achtervolging op en rent ook weer terug richting het bosje. Eén van ons kijkt dan door de telescoop naar het zeearend nest. En... nu zitten er opeens twee volwassen exemplaren. Dan hebben we zijn komst net gemist. Het duurt maar even en de maaltijdbezorger vertrekt weer. We volgen hem, overal vliegen in paniek ganzen op. Ook een zwarte kraai komt er op af.

Met een paar grote cirkels in de vlucht verdwijnt hij richting het zuiden, naar de Waal. Inmiddels worden de jonge zeearendjes gevoerd. We kunnen ze niet echt zien, maar het gedrag van de oude vogel op het nest wijst onmiskenbaar in die richting.

Dit was het slot van deze opnieuw zeer geslaagde excursie. En na de waarnemingen van buizerds, torenvalken, sperwer, 'bruine kiekendief/mini-zeearend', een hoogtepunt: 2 volwassen zeearenden met (onzichtbare mini) jonkies die gevoerd werden.

Chris Kramer

Excursie 5 – Zouweboezem, zaterdag 19 april 2025

Voorexkursie

Twee kilometer in bijna twee uur, met deze snelheid leggen we het stukje van de kleine parkeerplaats naast het viaduct aan de Zouwendijk naar het voetveer af. Misschien was het haasten om hier op tijd te komen, maar dan begint het grote onthaasten!

Het zou zomaar eens kbv-tjesdag kunnen worden, oppert Chris. Er zijn wel zo'n 15 soorten schat hij. In het riet voeren er twee de boventoon: *rietzanger* en *snor*. Letterlijk hoog daarbovenuit, in het topje van een boom, brengt de *zanglijster* een grote variatie aan herhalende deuntjes ten gehore. Je hoort er zelfs de scholekster in. *Tijftjaf*, *Cetti's zanger* en *winterkoning* zijn vandaag ook van de partij.

Op het pad naast het rietveld zit een *soepeend*. Volgens Chris een wilde eend gemengd met pekingeend. En nee, je vindt 'm niet onder een bepaald nummer op de menukaart. Er is de laatste tijd veel gemaaid in de Zouweboezem. Goed dat vogels keuze hebben: sommigen houden van oud riet, anderen geven de voorkeur aan nieuw riet. *Zwartkop*, *merel* en *roodborst* zingen het hoogste lied, maar doen dat vanuit een boom. Behalve riet zijn hier immers ook een kleine wilgenbosjes en natuurlijk open water. Ineens vliegen *grauwe ganzen* op. Je kunt het je haast niet voorstellen dat ze tot in de jaren '60 jaar zeldzaam waren. Door herstel van leefgebieden en het aantrekkelijke boerenland met

veel (bemest) grasland, zijn ze nu met zoveel, dat het weer zoeken is naar balans.

In de bomen langs het pad parallel aan de Oude Zederik strijken een *sperwer* en een *torenavalk* neer. *Bruine kiekendief* en *kievit* vliegen door. Op het vlonderpad horen we boven het geraas van auto's uit de *grote bonte specht*. Via een wiebelpad komen we bij het trekpontje dat uit de vaart is vanwege het broedseizoen. Een bord op de parkeerplaats had dit ons al verteld.

Terug op het vlonderpad blijken we midden in *fitis*-territorium te zijn beland. Wat gaan ze tekeer! Ineens zien we twee fitissen aaneengeklit vliegend elkaar de tent uit vechten. We lopen verder en horen 'koekoek', we kijken achterom en ja hoor, daar zit hij: hoog in het topje van een boom. Net terug van weggeweest, half april waren ze er weer. Twee *houtduiven* zitten romantisch te koekeloeren op een dikke tak.

Onder twee rustig zwevende *ooievaars* door haasten wij ons, de tijd vliegt, naar ons vervoersmiddel om huiswaarts te keren of de oostkant van de Zouwe te gaan verkennen.

Mariëtte van Koevorden

Hoofdexcursie

Met ongeveer 20 personen werd de excursie om 9.00 uur vervolgd. Vanaf de hoek Veldweg-Driemolensweg gingen we op pad. Het weer was perfect, jammer dat de wind uit de noordoosthoek kwam, het autogeraas van de A27 bleef ons achtervolgen. Petje af voor hen die op de fiets zijn gekomen!

Purperreiger in vlucht, gefotografeerd door Hille de Bruin.

De Zouweboezem gefotografeerd door een zwarte stern? Nee, ook dit is een foto van Hille de Bruin.

Het aantal waargenomen vogelsoorten liep snel op. Veel *kbv-tjes*, maar ook *watervogels*, *purperreigers* en *lepelaars*, *blauwe reigers* en prachtige baltsvluchten van *bruine kiekendieven*.

Van de eenden vermelden we *wilde eenden*, veel paartjes *krakeenden*, *tafeleend*, verderop een paartje *slobeenden*.

Veelvuldig lieten *Cetti's zangers* en *rietzangertjes* zich horen. Sommige geluksvogels zagen een *ijsvogel* langskomen. Een *visdiefje* stroopte een paar sloten af om een visje te dieven. Sommigen wilden nu toch eindelijk de *blauwborst* eens zien, en dat lukte vandaag ook!

Aan enkele *meeuwen* werd nauwelijks aandacht gegeven, maar dat gaat veranderen: een cursist heeft een *meeuwenboek* aangeschaft om zich te bekwamen in *meeuwendeterminatie*. We zijn benieuwd!

Roofvogels: een *sperwerman* kruiste ons pad, een *torenvalk* zat ons vogelaars enige tijd aandachtig te observeren. Hij kon ons waarschijnlijk niet op naam brengen. De *buizerds* lieten zich zien en vielen in het niet bij de *zeearend* die kwam overvliegen. Daan van der Vliet zag deze reus als eerste. Hij was dus niet voor niets ingevlogen voor deze excursie. Daan volgde drie jaar geleden als 13-jarige de vogelcursus en doet dit jaar mee met de verkiezing van 'Jeugdvogelaar 2025'. Succes Daan!

De *koekoek* liet zich enkele keren zien en horen. Het zien of horen van de vogels geeft ons de vrij-

heid om ze op ons lijstje te zetten. Al is het een hele kunst om een soort te zien én tegelijkertijd te horen. Zeker nu de blaadjes versneld de bomen gaan tooien. De sjouwers onder ons met telescopen, telescopen en statieven mogen weten dat hun last als het ware verlicht wordt door de tevreden reacties van de kijkers. Wat was die *purperreiger* mooi in de telescoop!

Futen baltsend, aalscholvers, roerdomp, ooievaars, grauwe ganzen, Canadese gans, Nijlgans, fazant, waterral, meerkoet, waterhoen, scholeksters, kieviten, tureluur, groenpootruiter, grutto, boerenzwaluw, witte kwikstaart, merel, zwartkop, grasmus, snorren, fitis, tijftjaf, koolmees, ekster, kauw, zwarte kraai, spreeuw, vink, rietgors. En... vast nog een paar vergeten.

We zochten nog tevergeefs naar jonge kieviten, al zagen we wel jonge grauwe gansjes en wilde-eendenkuikens. Onderweg spraken we enkele andere vogelaars. Men was bijvoorbeeld op zoek naar een buidelmee. "Bij ons in het Nijmeegse zijn ze wél te vinden!"

Rond 12 uur gingen de laatsten weer richting huis. Ze meldden nog enkele *zwarte sterns* gezien te hebben, dus binnenkort zullen de nestvlotjes weer gelegd moeten worden. Het was opnieuw zeer de moeite waard! Dan denken we ook aan de *konin-ginnenpages* die gespot werden vandaag.

Chris Kramer

Excursie 6 – Polder De Eng, Kedichem, zaterdag 26 april 2025 van 6.30-8.30 uur

We parkeren in de dorpskern van Kedichem en lopen de Lingedijk op, dit keer gaan we rechtsaf.

In de plas onderaan de dijk zien we de eerste vogels van vandaag: drie paar *grauwe ganzen* met bij elkaar zo'n 18 kuikens, *krakeenden*, *wilde eenden*. Het is nog wat mistig, maar toch ziet één van ons een foeragerende *kluut* in het ondiepe water. Die hadden we niet direct verwacht hier.

Bij de camping gaan we linksaf de zomerkade op. Ja, want polder De Eng is een uiterwaard, eigendom van Staatsbosbeheer. En is onderdeel van Natura 2000-gebied Lingegebied en Diefdijk-Zuid, gelegen in de provincies Gelderland en Utrecht. De Linge, onze langste rivier, is al eeuwen geen levende rivier meer, maar een soort boezem, die overtoellig water uit de Betuwe afvoert. Het zij zo.

We lopen door het laantje, omringd door kersenbomen. Bij het toegangshek gaan we rechtsaf. Er staat een paal waarvan het infobord is verdwenen. Wat zouden de regels zijn? Zodra we door het hek zijn gelopen, wordt de aandacht getrokken door diverse zingende vogels: *zwartkopjes*, *tijftjaffen* en een *grote bonte specht*. Die heeft hier al jaren een nest in holle bomen. Er wordt op een app een melding ontvangen van een *boomkruiper*. We zien hem niet.

Wat verder kijken we in zuidelijke richting naar de diverse boomtoppen, naar de duiven die daar zitten. Je weet maar nooit of die ene zomertortel daar te zien is.

Voor ons een rietveld met diverse boompjes en struiken. Het leefgebied van de snorrende *sprinkhaanzanger* of de tjirpende *snor*... We houden het op de eerste. Ook zoeken we naar de *rietgors* en de *blauwborst*. De rietzangers zijn opnieuw goed vertegenwoordigd. Verderop zien we vooral *krakeenden*, een groep *grauwe ganzen* zonder kuikens, enkele *kuifeenden* en een paartje *tafeleenden*. Eén gans lijkt een kruising van een grauwe gans en een kolgans. Tegen de zon in zien we een vrij grote roofvogel in een struikje zitten, als hij opvliegt wordt het een *bruine kiekendief mannetje*.

Inmiddels zijn we nog niet op de helft van de wandeling, maar de tijd is al weer flink gevorderd. Dan opeens een paar *zwarte sterns* in de lucht, even later ook een *visdiefje*. De vlotjes voor de zwarte sterns zijn onderweg. Enkele leden van de vogelwerkgroep zullen ze straks in het plasje langs de Linge leggen. In de hoop op een mooi broedseizoen.

Grasmussen, *groenlingen* en een *merel* verblijden ons met hun zang en verschijning. Dan klinkt er een *ijsvogel*geluid, en ja hoor, daar is er één. Er moet hier toch ergens een broedgeval zijn, of is het een exemplaar van de Gelderse kant, uit de Koornwaard?

Wat verder, in de top van een boompje, een zingend vogeltje. Door het tegenlicht is niet goed te zien welke kleuren het heeft, diverse lichte en donkere delen. Het beeld door de telescoop lijkt wel zwart-wit. Maar niet getreurd, het liedje verradt zijn naam, de *blauwborst*. Ja, hier zit hij ook al te zingen.

Dan trekt een *koekoek* onze aandacht, zonder geluid wordt hij nauwelijks herkend. Een broedende *zwarte kraai*, een *scholekster* en diverse kbv-tjes maken ons lijstje nog wat langer. De *winterkoning*, de *Cetti's zanger*, de *kneu* en de *boerenzwaluw* worden ook waargenomen.

Tussen alle *tijftjaffen* klinkt hier af en toe het liedje van een *fitis*. De *blauwe reigers* worden niet verward met de *purperreigers*, die hier in de buurt langs de Linge broeden.

Waar we nog op wachten: *bosrietzanger*, *spotvogel*, *kleine karekiet*, *braamsluiper* en *tuinfluiter*. Hopelijk bij de volgende excursie, op zaterdag 3 mei, kunnen we ze verwelkomen in ons blikveld.

We lopen over de Lingedijk terug naar het dorp en ieder gaat vervolgens weer zijn/haar weg op deze Koningsdag 2025. Zo'n vroege vogelexcursie heeft duidelijk voordelen: wat een rust omringt ons! Het kost meestal even moeite om op tijd op te staan, maar het betaalt zich wel uit. Deze buitenpolder is een prachtig gebiedje om 's morgens vroeg te verkennen. De wandelaars, al of niet aan de lijn met hun honden, komen meestal wat later.

Enkele ontbrekende gidsen van de vogelwerkgroep meldden later nog dat de vlotjes van de zwarte sterns waren gelegd. De eerste *gierzwaluwen* lieten zich daar zien, en ook een *tureluur* en een *groenpootruiter*. Op de terugweg zocht men nog even naar het verdwenen toegangsbord. En jawel: het lag in de sloot, vernield door een medemens. Dus meteen actie ondernomen. Het bord uit de sloot gevist en meegenomen naar de Schaapskooi om het te repareren en terug te plaatsen. Die schoen past ons allemaal.

Chris Kramer

Visdiefje. Foto: Gerda van Blanken.

Excursie 7 – Goilberdinger- en Everdinger- waarden, zaterdag 3 mei 2025

Goilberdingerwaard , 6.30-8.45 uur

Na een zonovergoten week begint ook deze zaterdagochtend met stralend weer en geen zuchtje wind. Betere omstandigheden voor vogels kijken zijn nauwelijks denkbaar.

Wanneer we tegenover 'Caatje aan de Lek' de Goilberdingerwaard intrekken, geven *fitis*, *winterkoning*, *tijftjaf* en *putter* meteen thuis. De *grauwe vliegenvanger* niet, zijn huisje is leeg.

Voorbij het hekje, op de vlonder, trekt een blauwe schicht boven het water direct onze aandacht: de *ijsvogel*! Aan de andere kant wordt een bijzonder eendje gespot: een *halve kuifeend*: één flank wit, de andere zwart, heel apart. *Cetti's zanger* zingt zijn bekende korte deuntje. Maar de *grasmus* steelt de show: met de vleugels hoog en de staart laag, zingt hij uit volle borst, verdwijnt en verschijnt en eindigt zijn performance in het gras.

In een meidoornstruik duikt een *bosrietzanger* op. Deze heeft nog meer noten op z'n zang dan de 'gewone' rietzanger. Drie *koekoeken* vliegen over. Het meervoud bekt niet lekker, concluderen we. De boerendochters onder ons gaan meteen met het woord koeienkoeken aan de haal. We worden er zelfs een beetje koekoek van.

Het pad is adembenemend mooi nu de meidoorn in bloei staat. Het lijken wel zingende meidoorns, zo drukbezet zijn ze met zangvogels: *kool-* en *pimpelmees*, *zwartkop*, *kleine karekiet* en *tuinfluiter*. Een paartje *fitis* zit vreedzaam in een stakerige boom. Maar de boventoon op deze vroege morgen voeren de *rietzangers*. Ze begeleiden ons het hele pad met onophoudelijk gezang.

Boven de Lek vliegen *visdieven*, een *kokmeeuw* en een 'zwarte' *ijsvogel*. Als het licht hem niet raakt, is hij toch veel van zijn betovering kwijt. Op de waterplas zwemt een *krooneend* en meerdere *brandganzen*, behalve die ene die op het nest zit, bestaande uit een takkenbos op beton. Er zwemt en scharrelt van alles, waaronder *scholeksters* en *kieviten*. Vijf *tafeleenden*, met hun prachtige kastanjebruine kop met rode ogen, zwemmen keurig op een rijtje: vier mannetjes, één vrouwtje. Boven deze duikeenden vliegt een groep *kuifeenden*, de witte buikjes oplichtend in de zon. Een *oeverloper* landt vlakbij in de oever, maar net uit het zicht. We laten hem en via de dijk keren we terug.

Everdingerwaard, 9.00-12.30 uur

We doen het rondje andersom dan gebruikelijk: eerst onderlangs de dijk richting Fort Everdingen, dan met het zonnetje in de rug weer terug. We krijgen een warm welkom van de *boerenwaluwen* en in het riet horen én zien we *grasmus*, *staartmees*,

rietzanger en *fitis*. De *snor* laat zich uitgebreid bewonderen in een slap wilgje, verdwijnt af en toe, maar komt steeds weer terug om zich door de telescoop te laten bewonderen. Bij het zien van de *grasmus* filosoferen we waarom hij zo heet. Behalve z'n rug heeft hij echt niks met de mus gemeen. Grappig hoe een deelnemer het kopje beschrijft: als een schuine kaasstolp.

Onderweg passeren we een dode boom met tonderzwammen. Deze parasiet leeft op verzwakte of dode bomen en zien we tegenwoordig meer, nu dode bomen minder vaak worden opgeruimd. Terecht, de natuur weet er wel raad mee. In een andere dode boom zien we heel duidelijk de *grote bonte specht*. Een *gaai* vliegt op en boven ons zweeft een *buiszard*.

We staren naar het riet op zoek naar een blauwborst. Dan gonst het ineens: *baardmannetje*! Onze koploper heeft 'm in de lens gevangen. We turen half naar zijn schermplje, half naar het riet. Baardmannetje scoort bij menigeen hoog op de lijst van wensvogels. Helaas blijft het bij die ene, die lekker zat te peuzelen van de zaadjes in een rietpluim.

Verderop wordt de waarneming bijgesteld. Chris laat ons groepje dat later aansluit, teleurgesteld weten: "Het is toch geen baardmannetje." Nee hè! Wat jammer! Maar dan, stralend: "Het is... een *buidelmees*!" Nee, echt?!!! Wow, een *buidelmees*! De vogelgids wordt erbij gehaald en naast de foto gehouden. Dan blijkt dat hij inderdaad geen zwarte bakkebaarden heeft, maar een zwart boevenmasker.

Euforie alom! We hebben de *buidelmees* gezien! Totdat ik me opeens realiseer: "O nee, twee geluksvogels hebben 'm gezien." Zo voelen supporters dat dus: "We hebben gewonnen", terwijl ze geen bal hebben aangeraakt. Rob is onze held en de excursie is meteen naar een hogere divisie gepromoveerd.

Deze waarneming wordt vandaag als 100^e in Vijfheerenlanden op waarneming.nl geplaatst.

De exacte locatie is 'vervaagd' uit vrees voor verstoring. Het favoriete plekje van de *buidelmees*: 'rietlanden met wilgen en elzen, langs oevers en moerassen,' blijft nu ook voor ons een bijzonder plekje, zoals eigenlijk alle plekjes van je eerste bewuste waarneming.

Het gedeelde enthousiasme geeft ons vleugels en we vervolgen lichtvoetig ons pad. Richting de fortgracht, zien we een beverpad met een paar roodbruine haren aan het prikkeldraad. Betrapt! Aan de linkerkant een veld vol boterbloemen met

Buidelmees in Everdingen! Foto: Rob Hakkesteegt.

wel 10 *icarusblauwtjes* op korte afstand van elkaar, de mannetjesvlinder met vleugels in zuiverblauw, afgebiesd met een wit randje, het vrouwtje met oranje accenten.

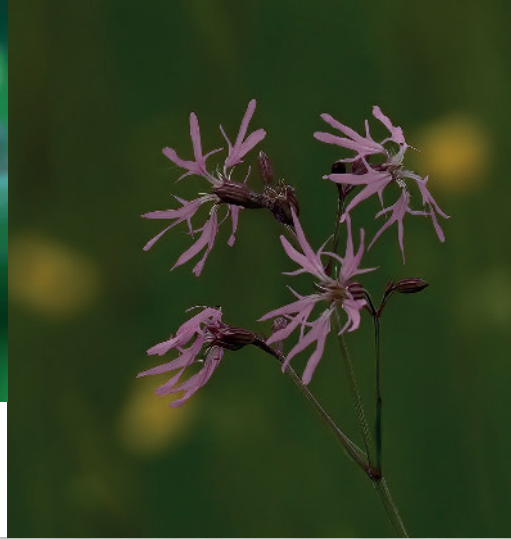
Tijdens de koffiepauze op het bekende bankje vliegen *putters* af en aan in de hoge wilg. We lopen over het populaire pad terug richting Everdingen. Het duurt overigens nog uren voor we daar zijn. Vogelen is echt onthaasten! We bewonderen een goudkleurige *groenling* in de top van een meidoorn, een *vink* vliegt langs, de *zwartkop* laat zich horen. Even verderop wordt een *roodborsttapuit* waargenomen en weer wat verder, boven in een rietstengel zit, eindelijk, de *blauwborst*. Blauwer dan blauw, perfect belicht, een lust voor het oog.

In het riet wemelt het van de *kleine karekieten*. Ook de *rietgors* laat zich af en toe zien. De jongedames in het gezelschap maken een vreugdedansje als ze door een geslaagde samenwerking twee drukdoende *blauwborstjes* in het riet aan de overkant opmerken.

Dan richten we onze blik op het water, daar is ook van alles te zien: *bergeenden* en *wintertalingen*, *tureluur*, *wulp*, *kluut* en twee *kleine plevieren*. De *visdieven* zijn vandaag in grote getale aanwezig en ontzettend actief. Een *grauwe gans* zwemt met jongen, een *ooievaar* vliegt over en een *knobbelzwaan* landt met luid getrappel op het water. Slechts een paar keer horen we het diepe gehoept van de *roerdomp*.

De tijd vliegt, zelfs na zes uur vogelen vinden we het nog steeds lastig ons los te maken van de natuur en van de groep. Gelukkig hebben we nog twee excursies te gaan!

Mariëtte van Koevorden

De veelzijdigheid van de Everdinger Waarden gevangen in acht foto's: vleeskleurige orchis, brandgans, eenstijlige meidoorn, echte koekoeksbloem, kruisbladwalstro, krooneend, mannetje en vrouw-tje icarusblauwtje. Foto's: Gerda van Blanken.

